

Utställningen Stockholmsarkitekter presenterar varje månad under arkitekturåret 2001 en arkitekt eller ett arkitektkontor som fått en mängd uppdrag i staden förverkligade och därmed betytt mycket för Stockholms stadsbild.

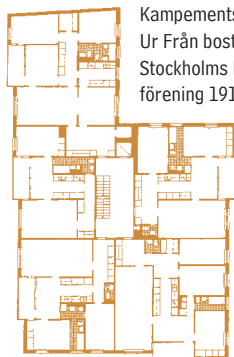
Stockholmsarkitekter

Riset 6, Tengdahlsgratan 20–22 på Södermalm. Lars Brydes allra minsta projekt. Detta femvånings punkthus från 1971, putsat i blått, har i pressen kallats för Stockholms första postmodernistiska hus. Foto Göran Fredriksson, 2001.

Blocket 31, Matrosbacken 8–12, Utviksbacken 19. I Gröndal har Backström & Reinius stjärnhus påverkat Lars Bryde i utformningen av kompletterande nya och större stjärnhus i rosa puts (1982–85). Foto Göran Fredriksson, 2001.

Kampementsbacken 2, 3, Kampementsgatan 26–38. Ur Från bostadsnöd till önskehem. Stockholms kooperativa bostadsförening 1916–1991.

Kampementsbacken 3, Kampementsgatan 32–38. Foto Göran Fredriksson 2001.

Alnmättet 1, Tideliussgatan 11–43 på Södermalm byggt 1968. Brydes arkitektur under 1960- och 70-talen är ofta putsad i jordfärger som ger husen extra tyngd och massa. Volymerna är kraftiga med skarpskurna hörn. Foto Göran Fredriksson, 2001.

En skicklig bostadsplanlösare

Lars Bryde har många gånger uppmärksammats för sin skicklighet som bostadsplanlösare. Det svenska normsystemet vid denna tid, God Bostad 1954, 1960 respektive 1964, var mycket detaljerat med regelmått för varje rum med angivelser av bredd och djup med särskild standard för dörrar, fönster, skåp och garderober. Solvärdesdiagram styrde husens placering för att säkra flest antal soltimmar i bostäderna. I Brydes fall gav normsystemen en kvalitet i planlösningarna som idag är långt ifrån självklar. Ljusa badrum med fönster, stora balkonger, ljusa trapphus och öppen planlösning i lägenheterna.

1957 reste Lars Bryde till Västberlin och bostadsutställningen Interbau. "Morgondagens stad" skulle visas vilket väckte stor uppmärksamhet i västvärldens arkitektkretsar. Ett av huvudnumren blev den finske arkitekten Alvar Aaltos vita ättavåningshus. I Stockholm samma år avgjordes en stadsplanetävling för Kampementsbacken på Gärdet. Alvar Aaltos stadsplaneförslag och hustyp från Interbau var ett av två vinnande förslag. Tre år senare, när Kampementsbacken skulle bebyggas, valdes Lars Bryde till ansvarig arkitekt. Aaltos husform återanvändes då men med ett helt annat innehåll.

Vid sidan av flera projekt i förorten, såsom till exempel stora delar av Akalla centrum (1973), bostadsområden i Tensta (1969–82), Rinkeby (1969–84), Östra Solberga (1968–70), Gröndal (1983–85) och Hässelby (1982–85) har Lars Bryde Arkitektkontor även ritat många bostadshus på Södermalm. Inom SKB avstod man av princip från de allra största byggprojekten. Husen uppfördes i en något mindre skala och med traditionella metoder och material som platsbyggnad betong, puts och lättbetongmurade väggar.

Idag är det framför allt lägenheternas planering som får godkänt i miljonprogrammets hus från 1960- och 70-talen. I tidens anda prioriterade arkitekter och byggindustri den rationella problemlösningen framför estetiken. Fasadarkitektur och skala har kritiserats i årtionden medan insikter om kvaliteter har tigit still. Kanske är det dags att ändra på detta?

Sveaborg 7, 8, 9, 1, Sibeliusgången 22–28. De höga 12-vånings skivhusen markerar det centrala butiksstråket i Akalla centrum. Lars Bryde arkitektkontor ritade stora delar av centrum med bostäder, servicehus, affärer, kontor, post, bank, lekspark, parkeringsdäck och underjordisk lastgata med garage. Foto Göran Fredriksson, 2001.

Förteckning över byggnader

Fastighet	Gata	Bygglov	Stadsdel
Alnmättet 1	Tideliussgatan 11-43	1967	Södermalm
Blidö 2	Boforsgatan 11-15, 19-23, 27	1958	Farsta strand
Blocket 31	Matrosbacken 8-12, Utkiksbacken 19	1983	Gröndal
Bommen 9	Sjöbjörnsvägen 70-76	1983	Gröndal
Bondesonen st 20	Nytorget 1, Skånegatan 94	1988	Södermalm
Bondesonen st 22	Renstiernasgatan 36-40, Nytorget 11	1988	Södermalm
Bredholmen 1	Duvholmsgränd 32-56	1966	Vårberg
Drakenberg 12	Drakenbergsg 1-27, 2-10, Hornsg 107-111	1965	Södermalm
Drakenberg 14	Drakenbergsgatan 29-65, Lignagatan 9-13	1965	Södermalm
Drakenberg 15	Drakenbergsg 18-30, Hornsg 119-123, Lignag 5-7	1965	Södermalm
Drakenberg 16	Drakenbergsgatan 16, Hornsgatan 113-117	1965	Södermalm
Drevinge 1	Föllingebacken 9-39	1969	Tensta
Dyvinge 1	Dyvingegränd 1-23, 4-16	1968	Tensta
Fjällnejlikan 4	Älvdalsvägen 7-69	1982	Hässelby villastad
Färholmen 1	Duvholmsgränd 2-26	1966	Vårberg
Galjonsbilden 27	Matrosbacken 9-13, Jungmansgränd 3	1983	Gröndal
Galjonsbilden 29	Matrosbacken 1-7, Sjöbjörnsvägen 17	1983	Gröndal
Godsägaren 19	Enskedevägen 71-73, Hemmansvägen 8	1966	Gamla Enskede
Gropen 28	Brännkyrkag. 51, Hornsg. 66, Timmermansg. 12-14	1980	Södermalm
Helsingfors 1	Villmanstrandsgatan 6	1974	Akalla
Helsingfors 5	Helsingforsgatan 2	1973	Akalla
Hälsan 3	Tulegatan 3	1981	Norrmalm
Idö 1	Östmarksgatan 6-28	1959	Farsta
Idö 3	Östmarksgatan 30-52	1959	Farsta
Järinge 1	Järingegränd 1-23	1968	Tensta
Kampementet 2	Kampementsgatan 4-8, 12-16	1961	Östermalm
Kampementsbacken 1	Kampementsgatan 20, 24	1961	Östermalm
Kampementsbacken 2	Kampementsgatan 26-30	1961	Östermalm
Kampementsbacken 3	Kampementsgatan 32-38	1961	Östermalm
Klacklappen 1	Toffelbacken 15-35	1968	Östra Solberga
Kroken 23	Götgatan 107, Bohusgatan 11-13	1971	Södermalm
Kvarndammen 1, 2, 4	Visbyringen 4-58, Osbyringen 4-56	1969	Rinkeby
Kvarnfallet 2	Visbyringen 1-5	1969	Rinkeby
Kvarnseglet 2, 5	Gärdebyplan 4-28, 5-25, Vimmerbyplan 6-20, 9-33	1969	Rinkeby
Kvarnögat 2	Osbyringen 1-5	1969	Rinkeby
Kärrliljan 2, 3	Älvdalsvägen 4-40	1982	Hässelby villastad
Lastkajen 4	Upplagsvägen 30-32	1967	Västberga
Lillkvarnen 4, 2, 1	Västerbybacke 3-11	1970	Rinkeby
Lysbomben 2	Fyrverkarbacken 13-17	1960	Marieberg
Mesanen 1	Matrosbacken 22-28	1983	Gröndal
Nystad 2-5, 8-11	Nystadsgatan 1-39, Kotkagatan 1-63, Borgågatan 2-44, Sibeliussgatan 8, 14	1973	Akalla
Nädendal 1	Villmanstrandsgatan 1	1974	Akalla
Pinnpojken 1	Tideliussgatan 53-71, Blekingegatan 3-5	1967	Södermalm
Plankan 24	Hornsgatan 134-140, Kristinehovsgatan 8-16, Lundagatan 59-69, Varvsgatan 19-33	1964	Södermalm
Pliggen 1	Sandalmakarbacken 1-23	1968	Östra Solberga
Riset 6	Tengdahlsgratan 20-22	1970	Södermalm
Sigbardiorden 2	Lilla Sällskapets väg 48-88	1963	Bredäng
Skogsalmen 2	Granskogsvägen 4-50	1982	Hässelby villastad
Skohornet 1	Mockasinvägen 2-28	1968	Östra Solberga
Storkvarnen 4-6	Västerby Backe 2-32	1970	Rinkeby
Sveaborg 1-9	Sibeliussgatan 2-28, Saimagatan 1-57, Sveaborgsgatan 1-49, Nystadsgatan 2-48	1973	Akalla
Svetsaren 1	Björkbacksvägen 5-25, Lindstigen 2	1978	Ulvsunda industriomr
Taljan 28	Utkiksbacken 18-20, Matrosbacken 4	1983	Gröndal
Taljan 31	Sjöbjörnsvägen 33-35	1983	Gröndal
Timmermannen 10	Bondegatan 15	1980	Södermalm
Timmermannen 14	Bondegatan 14	1980	Södermalm
Timmermannen 26	Åsögatan 138	1980	Södermalm
Tumstocken 11	Blekingegatan 11-15	1967	Södermalm
Täppan 3	Östgötagatan 61-63	1982	Södermalm

